

ოცი თუმანი მიეცეს სასურველ მას-
წოდებულს ჯავახიძეს ეროვნული
ბიჭვითადასაფარად.

* * * ლესე კათოლიკოსი თეატრში და-
ნიშნულნი ბენეფისი ჩვენის ნიჭიერ-
ის არტისტების ვაჟთა-ცხარაობი-
სა, წარმოადგენენ ორ-მოქმედების
ფრანგულიდან გადმოთარგმნილ
კომედიას «ქარაფუტა» და ორ-მო-
ქმედებისავე კომედიას ა. ცხარა-
ლისას — «ბაიუში». წარმოადგენენ
მონაწილეობას მიიღეს ბ. ნ. კ. ყიფი-
ანი.

* * * გუმინ-წინ ქართულ თეატრ-
ში რუსულის ღრამატული დასის მიერ
წარმოადგენილი იყო ავერკიევის ხუთ-
მოქმედებიანი ტრაგედია «Троири-
ский воевода». წარმოადგენდა საკ-
მაოდ ბევრი ხალხი დაესწრო. განსა-
კუთრებით აღტაცებაში იყო მოსუ-
ლი ხალხი მოთხრო მ. ქმედების დე-
კორაციითა და სცენის მოწყობილობ-
ით. სცენაზედ მოსწანს მთები, ცის
მწიბობის მუქი განათება; იქვე
ჩამოდის მთელიდან დაქანებული ჩან-
ჩქარი, რომელიც შეითავს, ქვედ-
და და ზვირთდება; სცენაზედ საქარ-
წილიად მოათვლი ხალხი შეკრე-
ბილი, რომელიც მდრიან, ცეკვა-
ვენ, ოხუნჯობენ, მხიარულობენ.
ისე მოეწონეს ეს სცენა საზოგადო-
ებას, რომ ორჯერ გამოიხმეს ბ. ნ.
ფორკაძე და ტაშის ცემით დაჯილ-
ღავდა. ბ. ნ. ფაღველი და ქ. ნ. მი-
როვისა მშვენიერად თამაშობდ-
ნენ თავთავიანთ როლებს. თეატრში
ერთს დღეკაც გული წაუღია და
მორაე კიდეც ეს გულ-ამაოჯდარი
ტორადა, რომ ძლივს დაამშვიდა.

* * * 5 თებერვალს გორში სცენის
მოყვარეთ წარმოადგენა გაუმართავი.
უთამაშნია «კოლკოცის» და რაბინი.
სცენა კარგად ყოფილა მოწყობილი.
საზაფხულოდ ეს სცენა «როტანდა-
ში» იქმნება ვადატანოლი. წარმო-
ადგენიან სამ-მოქმედებიანი კომედი-
ა. ცხარალისა: «რაკ ვინახას—
ვინაჩ ნახავ» და ვადდელი აკაისა
«პეტრობა». სულ შემოსულა 167
მან. ხარჯ გარდა დაჩრდილა ნაღდი
შემოსავლი 106 მან.

ნენ მსურველნი, არასაკვილოდ
მომავალდებულნი, პირველ საქმის დაწ-
ყებისათვის იქმნება ამანაც სარგებლო-
ბა მოიტანოს. ამას ასე ეკეთი თე-
მათა და არა ვარაუწყებით, იმი-
ტომ-რომ ერთხელ დაწყებული საქ-
მე გერა რაოდენსავე მასალას მოგე-
ცემს და მერე გზას გვიჩვენებს, და
ნაკლებდებიან გზის და რა შეს-
წავლება ეჭირება; ანდაზისამერე, ურე-
მი რომ ვადაბრუნდება, გზა მაშინ
გამოიჩვენება.

ყველა ეს ვაკეთი შევნიშნეთ. სა-
ყურადღებოდ მოგვანია, მკაცრ სიტყ-
ვა სახალხო პრეზის ნაწარმოებთა
შეკრების შესახებ წერილის აცხარას
არა თანქვენი. ინტელიგენციამ მთ-
დად შემოიღო ერთს პრეზის ნაწარ-
მოების შეკრება და ეს იქნება ზეურ-
ყად მსურველად იყოს.

აი უტყუარი აზრი. როგორ თუ
მაინებელი? იმიტომ, რომ იგი
ფანტაზიის ნაწარმოებია და ფანტა-
ზია არ ყოფილა წნობით კანონების
მოთხოვნილებასა. ვერაფერი ვი-
გება და სიტყვის შესაძლებლობად
იტყვი, რომ სიტყვა «წნობით»
იქნება აქ ნაწარმი იყოს «წნე-
ვების» მაგიერად. (სტყ) რომ იყოს,
ვითომ პრეზის წნე-ჩვეულების კანონ-

* * * ქუთაისი: 1887 წ. ივლისის
6-დამ ქუთაისის მოპირიგებელსა-
მათილონი სწარმოებს საქმე სოლო-
მან ლუბაის გავტურდის თაობაზედ.
საქმე ასე დაწყებული: სოლომონ
ლუბაის პელონი მოსამხმურე, თერ-
მეტის წლის ემპეილი, ნესტორ
პაღვსი და ვახაჩია. ვახაჩიას მოუ-
პარნა თაის ბატონისაგან ვერცხლის
კოვებში. პოლიციის ბოქაუსს განა-
ენი შეუყურებდა და ვარდაუთა ქუთა-
ისის მოპირიგებელ სასამართლოში.
სასამართლოს უთხოვინა პოლიცი-
ისათვის, მოპანხეთ ნესტორ პაღვსი და
ვახაჩიას და წარმოადგინეთო. პო-
ლიცია უტყვე მსდამოდა და მან-
შვეს ძეხნასა. ამ ბოლოს დროს
პოლიციის უთხოვინა ფოთში იმ ემ-
პეილის მაგიერად ოც-და-თერთმეტის
წლის ვაჟკაცი, ნესტორ გიორგის ძე
ვახაჩია, და შეუყურა: ვაჟკაცი ნეს-
ტორ ვახაჩია შეხვეწილა პოლი-
ციის, ნება მოჰყვით, რომ მე თითონ
გამოვცხადდე, სადაც გერა არს, და
პასუხი ვეყოფი. პოლიციის ნება
მოეცა და ისიც გამოცხადებულა 27
იანვარს 1888 წ. ბ. ნ. მსაჯულთაგან,
უთქვამს ბრალდებულს, არც-კი ვი-
ცნება ს. — და ეს იმის სახელით
მოსამხმურედ არს დროს არა ეყო-
ფილავრა. სასამართლოს გაუმართ-
ლებლი ტუთილო-ბრალოდ საქმეში
ჩამბული კაცი.

* * * კაცყვი: წარსული იანვრის 27-ს
შეძღვევი საცოდავობა დატარადა
სოფ. ხუმივაგაში. აქაურს მცხოვრე-
ბელს, ფეოდა ქუბისე, ლამე ლამაზარა
ვაჟკაცი. შუალაგომ რომ იქმნება, პატარა
საქმედა გამოიღვიდა და ტირილი
დაიწყო. ამ ტირილზე დედა წამოდა
და რომ უტყუა, დამაბარს ნათესა ე-
ლითა, ანთებულს ლამაზარს თავი მო-
ხადა, აილი ნათესა ქურტული და ლამ-
პარში ნათესა ჩახსნა დაპარა. ამ დროს
ჩავარდა ნათესა ქურტულში ცხელი.
ნათესა ქურტული, რასაკვირვალა, გა-
სულ და ნათესა სულ ერთიანად და-
დედეს პერანგა დედაკაცს გულსა
და მუცელზედ. ამისაბაში ნაშინა-
რეუ ქმარი წამოვარდა, მივარდა
კოლს და დაუწყო პერანგის გლეჯა,
მაგრამ ნება უშველა — რა და თი-

* * * საქართველოს ეგზარხოსს
მოუტყვებდა, რომ თუ ღილი შესა-
წარმებელი მიზეზი არა არის — რა,
სამ-
ღედლეობა ნუ მიზივს ერთის სამ-
ღედლეობაგან მეორე სამღედლეობა
დაეყვანა. მიღებულს სულ ცოტა
ხუთი წელიწადი უნდა იმსახუროს
ერთს მღედლობაში, რომ მერე ნება
ქონდეს იხილვოს გარდასული. ამას
გარდა, თუ სათხოვარი აქვს რამე
სამღედლეობას, თომერა დღის იქით
შეუტლიათ ფოტოტი გამოპანვანონ
ხილდომა. სამღედლეობა თვის ნუ
დააწებენ და თავითი საქმეებს ნუ
მოსტყვებანო (გვ. «კაცყვი»).

* * * «Кут. Гуд. В. № 1» ი გვეუ-
ყეს, რომ სულსმ ერთი სკოლა აქვს
და ისიც უნდა გაუქმონ, რადგან
ფული არ არის იმის შესანახად, და
მაშინ როდესაც მარტო შერბისა შე-
საკეთებლად დაიხარჯა 1879 წლი-
ად 38,000 მანათი.

* * * იგივე ვაზთი ამბობს, რომ
კვირას, 6 თებერვალს, ქუთაისის რა-
ნათ, და მოდა-კი ვისურვოთ, რომ
«ჩვეულებად» შეგვექმნას, არა თუ
შემცირდეს და გადვარდეს.
ჩვენში ერთი რაღაც უტყუარი
გამაჩნდება, რომელიც შორიბამ
მაყურებელს სიკოლად არ ეყოფა.
გამაჩნდება ერთი-ორი კაცი, რომ-
მელიც რასმე საქმეს ხელს მოკლებს,
ჯავახს სიტყვს, შეადგენს წიგნს ან
იგი წერიაღებსა სწერს რომელსავე
სავანზე. არ მოეწონა ესმე მწერ-
ლი, იქნება ზოგჯერ მოსწარნიც არ
იყოს თავის ნაკლებდებიან, ატყ-
დება ერთი ალიაქოთი; ნაკლებ-
დებიან ჩვენების მაგიერ, მიადებიან
და სულ ძირიანად ამოადგენენ.
მივლს იმ წიგნის ნაკლებდებიან-
კი არა, მივლს სხენებას, მივლს
იმ გვარს მწერლობას.
ჰკვირდები და ამბობ: რძერთო ჩე-
მი, თითო შრომა, ორიოდ რამ წე-
რილი ვინა მთელი მოვლენა
ჩვენს ცხოვრებაში, რომ ერთი ამა-
ვი ამისთანა ბრძოლას გამოიწვევს
ერთი რომელიმე ამავე მივლს
ცხოვრების ანუ მწერლობის გამო-
ტყველ მოვლენებად როგორ ჩასთვა-
ლეს, რომელსაც მივლად, ერთ-
მხრივ მოვლენა და არა საერთო
ზოგადი. რასაკვირვალა, ბრალი აქ

მატიულმა დასმა წარმოადგინა ეგვიპ-
ტის მიწების შექაპირის ტრაგე-
დია «პამლეტა».

* * * შარშან ტფილისში იყო 73
ვაჭარი 1-ლის გილდის, 698 მეო-
რე გილდისა, 1403 მეწერობაზე,
699 სახელოსნო საქონლის გაყიდ-
ველი, 106 ქუჩა-ქუჩა მოსაბრუნე
მეწერობაზე ვაჭარი და 1097 ნო-
ქარი ანუ პრიპოციკი. (გვ. «ნოვ-
ობრა».)

* * * იგივე ვაზთი ამბობს: ტფი-
ლისის სასკოლო კომიტეტმა ვადას-
წყვიტა, რომ თუ მასწავლებელი ქა-
ლის მიუღია დასამტკიცებლად თხო-
ვა გ. მ. საბინისა, რომ ჩემ მიერ
შეკრებულ ფულით დაარსებულ იქ-
ნება სასწავლებელი წმ. ნინოს მონას-
ტრთან, ქიხიშია.

* * * გვ. «С.-Петербург. В. № 1»-ის
სიტყვით, პეტერბურგში მიუტანიათ
საღებლად კაცყავიში მოყვანილი ყ-
ვა. ეს ყვა ვაუსინჯავთ და მალაის
ღირსებისა აღმოჩენილა.

* * * საქართველოს ეგზარხოსს
მოუტყვებდა, რომ თუ ღილი შესა-
წარმებელი მიზეზი არა არის — რა,
სამ-
ღედლეობა ნუ მიზივს ერთის სამ-
ღედლეობაგან მეორე სამღედლეობა
დაეყვანა. მიღებულს სულ ცოტა
ხუთი წელიწადი უნდა იმსახუროს
ერთს მღედლობაში, რომ მერე ნება
ქონდეს იხილვოს გარდასული. ამას
გარდა, თუ სათხოვარი აქვს რამე
სამღედლეობას, თომერა დღის იქით
შეუტლიათ ფოტოტი გამოპანვანონ
ხილდომა. სამღედლეობა თვის ნუ
დააწებენ და თავითი საქმეებს ნუ
მოსტყვებანო (გვ. «კაცყვი»).

* * * «Кут. Гуд. В. № 1» ი გვეუ-
ყეს, რომ სულსმ ერთი სკოლა აქვს
და ისიც უნდა გაუქმონ, რადგან
ფული არ არის იმის შესანახად, და
მაშინ როდესაც მარტო შერბისა შე-
საკეთებლად დაიხარჯა 1879 წლი-
ად 38,000 მანათი.

* * * იგივე ვაზთი ამბობს, რომ
კვირას, 6 თებერვალს, ქუთაისის რა-

ნათ, და მოდა-კი ვისურვოთ, რომ
«ჩვეულებად» შეგვექმნას, არა თუ
შემცირდეს და გადვარდეს.

ჩვენში ერთი რაღაც უტყუარი
გამაჩნდება, რომელიც შორიბამ
მაყურებელს სიკოლად არ ეყოფა.
გამაჩნდება ერთი-ორი კაცი, რომ-
მელიც რასმე საქმეს ხელს მოკლებს,
ჯავახს სიტყვს, შეადგენს წიგნს ან
იგი წერიაღებსა სწერს რომელსავე
სავანზე. არ მოეწონა ესმე მწერ-
ლი, იქნება ზოგჯერ მოსწარნიც არ
იყოს თავის ნაკლებდებიან, ატყ-
დება ერთი ალიაქოთი; ნაკლებ-
დებიან ჩვენების მაგიერ, მიადებიან
და სულ ძირიანად ამოადგენენ.
მივლს იმ წიგნის ნაკლებდებიან-
კი არა, მივლს სხენებას, მივლს
იმ გვარს მწერლობას.

* * * იგივე ვაზთი ამბობს: ტფი-
ლისის სასკოლო კომიტეტმა ვადას-
წყვიტა, რომ თუ მასწავლებელი ქა-
ლის მიუღია დასამტკიცებლად თხო-
ვა გ. მ. საბინისა, რომ ჩემ მიერ
შეკრებულ ფულით დაარსებულ იქ-
ნება სასწავლებელი წმ. ნინოს მონას-
ტრთან, ქიხიშია.

* * * 7 თებერვალს პოლიციის მე-8 ნაწილ-
ში დაპატარეს ტფილისის მოქალაქე ნი-
კოლოზი ვაჭარული. ვაჭარული ზედ უმო-
წესს სამ ტყვი, მოპარული პადასარვის
დესქიდა.

* * * პოლიციის მე-8 ნაწილშიც ლაშის 12
საათზედ დაიჭრეს სწაზედ ვაჭარული
გაჭყვებლი ორი ტყვი, რომელიც არ იყიან
ეს გვეყვლი.

* * * სასწავლო ქვეყნად იმის ნაწარმან-
დობის მკვლელობისათვის ქვეყნ-
ადმი აჯილ უტყულოლი სოფ. კარაიში
დაუჭირა მე-9 ნაწილის მოქალაქე ხელ-
მკვების არანაგვედეს და ამ უმად და-
მტყმებელი.

ამასისი სამეფო საზოგადო-
ბის კრება.

6 თებერვლი
ამ კრებაზედ წავითხელ იქმნა პრი-
ფესორ ვირონიის წრელი ვახსს სა-
დასი ზაღმეთობის შესახებ. ვირონიის
გაუსინჯავს დასახელებული ვახსს ნამ-
შემა, რომელნიც საზოგადოებამ ვა-
ჭანს, და უფინა, რომ იგი სსულებს
ნამდვილად მძაღლო არის, როგორც
პატი ანათეს, სტრუქს და გვეყვის
შეუთქმებათ ადვალდობიდა. ვირონი-
ს იწერება, რომ საუკეთესო სასწავლებ-
ნელი თსსულებს მძაღლო შესსხე შე-
ტნებობა ვადას თსსულებსა.
შესდგე ჩამოვარდა დამარჯა, რომ
აუფილად დასწირას, რაც შეი-
ძება სასწავლო შეუბრძოლად მად-
მიუხვედრელობას ან გულ-უიტე-
ლობას უნდა დაელოთ, სხვას არა-
ფერს მაგრამ სასკოლო.

ესე უნდა ვთქვათ ერთს პრეზის
ნაწარმოების შეკრებაზე. სად არის
საზოგადოებრივი ერთს პრეზისა, სად და-
ბიბედა, ვინ დაბეჭდა, როდის? სად
არის კრებულები დაარსებისა, ანდა-
ბებისა, სიტყვის მასალებებისა, შლო-
ცებისა, ლექსებისა და სხვა... სად
გინახეთ, როდის გინახეთ დაბეჭ-
ლი. თითო-ორიოდა ლექსია ქურ-
ნალ-ვაზეთებში დაბეჭდილი, და გრ-
თად-ერთი წიგნი ფშაფაფის ლე-
ქსებისა. ვინა ამას «მოდა» უნდა
დავარქეთ? კოდე ვიტყვი ვაჭარ-
ებობა, რომ ამოიწვიოთ ის საუკლებ-
სებით ნათქვამი სიტყვა, ვითომც
ჩვენში მოდად მომსოლოცის ერთს
პრეზის ნაწარმოების, როდესაც რომ
მხოლოდ და მხოლოდ სახალხო
ლექსების მეთ, ისიც მივრიდებისა,
სხვა ვაჭარი ნაწარმოების, ერთს სიტყ-
ვებისა არა გინახავს-რა.
არა, ამ ლექსების კრებას და სა-
ზოგადოდ ერთს პრეზის ნაწარმოების
შეკრებას ვერ ღიბანს ხელის შე-
ყობა ეჭირება და არა მკაცრად მო-
ყვანა. ვერ მხოლოდ ფესს იღებ-
ს შრომა და იმის დევაკაცება ვერ
შორს არის.

უს, რომელიც ასე ვადას ანდავებ-
ჩვენს ვახსსა. ბ. ნ. მ. სოკოვა სოქა,
რომ საწარმოს მამართლო საფილმ-
ის კომიტეტს, რომელიც მოაჯილ-
ველს ვახსს სსულებს თაჯ-ფური ადვ-
ნოს და შექაპირს. აგრეთვე საწარ-
მოს, ვერ კრათოსს ქასზე და შე-
დგე სსულებად გამოყენეთ წიგნი მძა-
ღოს შესახებ, რათა სახლს ვადას
სახლი სსულება და ის სსულებს, რომ-
ელიც საწარმოს და სსულებსათს სა-
ბრძოლად. რათა მეტი შრომა და
სარეა არ მოაჯილავებთ, ვარე იქმნა,
სამეურნეო საზოგადოება, საფილმ-
ის კომიტეტს და ქართულ სსუების
მეურნეს რეაქცია შეთანხმებობა და
გამოყენეთ ერთი რომელიმე სასწავ-
ლებსავე კრათოსს ქასზე. ბ. ნ. რე-
დაქტორი «მეურნესა» უკვე შესდგამის
ვადას თსსულებს თარეშასა და
ამიტომც სამეურნეო საზოგადოებამ და
საფილმ-ის კომიტეტს მანა უნდა
მისცეს ბ. ნ. სსულებსა შესახებ. ჩვენ
განხილეთ «მეურნესა» რეაქციის და
ანაწინა, დაუჭირათ რეაქციის და ამ
ნაწინა შექსებით სახლს საწარმო ვა-
ნია.

კრებას სრულად ვადას ბ. ნ. სო-
კოვა. შესდგე კრებას ვადას ვა-
მაიურის ორი მღედლეობისათვის ვა-
ხსს სახლს სენს გუნდისათვის. ერთ-
თა მღედლეობისათვის სახალხო სო-
დაში იქმნა და მეორე თათი საზოგ-
ადოებაში ნამდვილად, და ვადას დასწი-
რება, შეუქანდა წაიღოს დროებით სა-
სწავლო.

ამას წინადა საზოგადოებას მოყოლა
სასწავლო კრებათა სახისსტრუს სა-
მეურნეო დეპარტამენტისაგან წინადას
ამის შესახებ, რომ საზოგადოებრივ-
გამართოს ის სსულებს, რა სსუ-
ლებსავე შეიძლება სსოფლიო სოფ-
ლისა, რომელნიც საზოგადოებას სახლს
შო. სამეურნეო დეპარტამენტისაგან,
საწარმოს ამ საწარმოთა სოფლებისა,
რომელნიც სახისსტრუს შეუქანას
ანაწინ, გამართულ იქმნა სამეურნეო
კრებსი სოფლის მასწავლებლეთა და სა-
სკოლო სსულების მოწვევითათვის.
ამ წინადადებას მსჯელთა, სამეურნეო
საზოგადოებას უნდა გამოაბა, შესა-
დავთ თუ არა ტყავისის სახალხო
სოფლისა ვადასათვის, სამეურნეო კურ-

ავერ რომელიც წელიწადი (1888),
შედეგითა პროგრამა ერთს სიტ-
ყვების ნაწარმოების შეკრებისათ-
ვის და გამოცემულია წერა-კითხვის სა-
ზოგადოებისაგან. ეს პროგრამა, რო-
გორც ვაგვიანია, გვეგებენა სოფ-
ლებს, ვინ დაბეჭდა, როდის? სად
არის კრებულები დაარსებისა, ანდა-
ბებისა, სიტყვის მასალებებისა, შლო-
ცებისა, ლექსებისა და სხვა... სად
გინახეთ, როდის გინახეთ დაბეჭ-
ლი. თითო-ორიოდა ლექსია ქურ-
ნალ-ვაზეთებში დაბეჭდილი, და გრ-
თად-ერთი წიგნი ფშაფაფის ლე-
ქსებისა. ვინა ამას «მოდა» უნდა
დავარქეთ? კოდე ვიტყვი ვაჭარ-
ებობა, რომ ამოიწვიოთ ის საუკლებ-
სებით ნათქვამი სიტყვა, ვითომც
ჩვენში მოდად მომსოლოცის ერთს
პრეზის ნაწარმოების, როდესაც რომ
მხოლოდ და მხოლოდ სახალხო
ლექსების მეთ, ისიც მივრიდებისა,
სხვა ვაჭარი ნაწარმოების, ერთს სიტყ-
ვებისა არა გინახავს-რა.
არა, ამ ლექსების კრებას და სა-
ზოგადოდ ერთს პრეზის ნაწარმოების
შეკრებას ვერ ღიბანს ხელის შე-
ყობა ეჭირება და არა მკაცრად მო-
ყვანა. ვერ მხოლოდ ფესს იღებ-
ს შრომა და იმის დევაკაცება ვერ
შორს არის.

